

Publicat el 25-9-2005 a "Levante - EMV".

"Disociar el ritmo de producción de residuos del crecimiento económico y posteriormente reducir al mínimo su generación es meta necesaria de cualquier estrategia de desarrollo sostenible." ... "El crecimiento de la producción de residuos (en la C. V.) entre 1996 y 2001 ha sido del 9 %" (Bases para la Estrategia de Desarrollo Sostenible de la C. V. Noviembre 2004.)

Cremar els recursos

Carles Arnal *

Conten que Hernán Cortés va cremar les seues naus per evitar tornar mai enrere. La nostra societat també està cremant les naus que podrien permetre rectificar o buscar una via alternativa al seu model de desenvolupament i s'enfila així en una direcció que pot acabar en un camí sense sortida. Es desatenen les veus que reclamen la recerca urgent d'alternatives, entre d'altres coses, a la gestió dels recursos naturals. La nostra societat crema, en el sentit literal de la paraula, molts recursos limitats, insubstituïbles o de molt lenta reposició, amb la qual cosa els perdem per sempre (o per un període massa llarg). En fer això, es generen altres problemes derivats de la contaminació, de la reducció de biodiversitat i de la destrucció d'hàbitats i, el que és més greu, es tanquen vies i possibilitats de progrés per al futur. Potser que en un demà no molt llunyà cerquem les naus que ens permetrien canviar el nostre destí i, aleshores, descobrirem amargament que estan ja cremades. Cremem els boscos, cremem els combustibles fòssils i ara hi ha qui proposa cremar els residus urbans, per "desfer-se'n" ràpidament d'un malolent problema.

Però la incineració no és cap solució al problema dels residus i origina, al seu torn, problemes de contaminació. La combustió de residus sòlids genera, entre altres gasos contaminants, les perilloses **dioxines**. Aquestes substàncies són un dels agents químics més verinosos que es coneixen, capaços de provocar greus malalties amb quantitats molt baixes. El lamentable accident de Seveso, en 1976, amb milers d'afectats, va ser originat per les dioxines que resultaren d'un escapament de productes químics en una empresa italiana. Els defensors de l'incineració afirmen que si la combustió dels residus transcorre en condicions molt estrictament controlades no tenen per què produir-se aquests verins. Però la trampa està en que no és possible garantir mai, al cent per cent, unes condicions perfectes d'uniformitat, d'humitat i de temperatura. En la pràctica les incineradores reals (no les simulacions d'ordinador) emeten dioxines i constitueixen la principal via de lliberació al medi d'aquests tòxics. La incineració de residus genera també altres contaminants, les **cendres de combustió**, que concentren en proporcions elevades substàncies molt tòxiques, com ara metalls pesants i d'altres. Aquestes cendres constitueixen un residu altament perillós que s'ha de tractar separatament emprant procediments costosos.

La incineració resulta perversa i inadequada sobretot perquè no resol ni

ajuda a resoldre el problema de l'increment continuat de la generació de residus. En comptes de formar part d'una estratègia de reducció i minimització, ofereix la falsa idea que "no hi ha problema amb els residus" perquè "ja els farem desaparèixer"; es desincentiven així les polítiques per a reduir el problema. Més encara, aquestes instal·lacions, per a funcionar bé i ser rendibles, necessiten elevats volums de residus per cremar. De cap manera els interessa als promotors de les incineradores que els residus minven. Al contrari, quan més fem, més beneficis. Apostar per les incineradores és apostar per seguir produint més i més residus. És a dir, avançar més i més en la insostenibilitat. Però cremar residus és una mostra d'insensatesa i d'ineficàcia. Significa renunciar a polítiques de sostenibilitat ambiental, d'estalvi d'energia, aigua i matèries primeres. Per contra, les polítiques sostenibles que busquen la minimització de residus i la seua reutilització i recuperació permeten estalviar moltes valuoses matèries primeres que d'altra manera serien soterrades o cremades i eviten part dels elevats consums d'aigua i energia que implicaria tornar a extraure els materials o fabricar els productes des de l'origen, a més d'evitar una bona part de la contaminació associada als processos extractius o de fabricació. És cert que la incineració permet obtindre energia, però això si, en menor quantitat de la que s'estalviaria amb polítiques de sostenibilitat basades en la minimització, l'eficiència, la recuperació i el reciclatge.

La recent zonificació dels residus i el tan publicitat **pacte del fem** no ha modificat res de l'obsoleta gestió actual ni ha incorporat cap element rellevant de sostenibilitat. No s'estableix cap fre al creixement continuat dels residus ni s'adopta cap objectiu concret de minimització. No s'estableix cap sistema generalitzat i no *voluntarista* de recollida selectiva ni s'indiquen objectius de recuperació (actualment els **rebuigs** arriben quasi al 80%). Les zones de tractament resulten massa amplies, cosa que fa que les plantes i els abocadors siguin enormes, ineficaços, molestos i impactants i que els fems hagen de viatjar llargues distàncies, amb les dificultats obvies per a que menuts municipis de l'interior accepten els fems llunyans de grans ciutats costaneres. Per tant, no resulta estrany que, al marge dels plans i dels pactes, i davant el seu fracàs anunciat, la Conselleria de Territori *co/e* d'amagat les incineradores. Alts càrrecs del PP fan lloances a la incineració i estan ja en estudi els projectes d'incineradores, una per cada província, començant per Castelló. Aquest pacte, com tots els de Blasco, és un **pacte-trampa**.

Ull, que crema!

* Doctor en Biologia i membre d'Acció Ecologista-Agró

Fitxer baixat de <http://www.terracritica.org>